

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Lietuvos banko darbų kryptys

Gediminas Šimkus

Lietuvos banko valdybos pirmininkas

2021 m. gegužės 13 d.

Žalieji finansai

- ▶ **Vyriausybė tiesiogiai atsakinga už kovą su klimato kaita**
- ▶ **LB pagal savo kompetenciją remia ir palaiko Vyriausybės ekonominę politiką, kiek ji neprieštarauja pagrindiniam kainų stabilumo tikslui ir atitinka ECB tikslus**
- ▶ **LB mandatai:**
 - pinigų politika (vyksta diskusijos kaip atsižvelgti į žaliuosius tikslus)
 - finansinis stabilumas ir makroprudencinė politika
 - finansų sektoriaus priežiūra
 - užsienio atsargų investavimas, mokėjimų sistema ir grynujų pinigų emisija, ekonominė analizė ir tyrimai, statistika ir kredito registras, bankų pertvarkymas

- ▶ **Su klimato kaita susijusios rizikos finansiniam stabilumui**
 - **Fizinės**: gamtinių stichijų žala
 - **Pereinamojo laikotarpio pokyčių**: netvarių verslų, turto, investicijų ir paskolų vertės praradimas
- ▶ **Finansų sektorius**
 - turi pasiruošti, būti atsparus ir **prisitaikyti** prie klimato kaitos
 - rizikų vertinimas ir testavimas, informacijos atskleidimas, kapitalo buferiai
 - gali padėti **sumažinti** klimato kaitą skatindamas ir finansuodamas perėjimą prie tvarios ekonomikos
 - **žalieji finansai** – tvarių/žaliųjų investicijų finansavimas

LB žingsniai į tvaresnę ateitį

▶ Tvarumas – vienas iš 2021-2024 m. strateginių LB tikslų

Vidinės kryptys:

- „žalias“ centrinis bankas, užsienio atsargų investavimas į tvarų turtą

Išorinės kryptys:

- ekonominė analizė ir tyrimai, finansų sektoriaus stabilumas ir priežiūra
- siekis, kad žalioji finansavimas „lietųsi laisviau“ – t.y. būtų prieinamas ir pakankamas

▶ LB yra tarpinstitucinės darbo grupės Lietuvos tvariųjų (žaliųjų) finansų strategijai ir veiksmų planui parengti narys

▶ Mažas vietinių žaliųjų projektų dydis

- net visas Baltijos regionas yra per mažas dideliems užsienio investuotojams
- rinkti žalius projektus ir versti juos vertybiniais popieriais (angl. *securitise*)?

▶ Sudėtinga nuspėti kurios technologijos ir investicijos pasiteisins

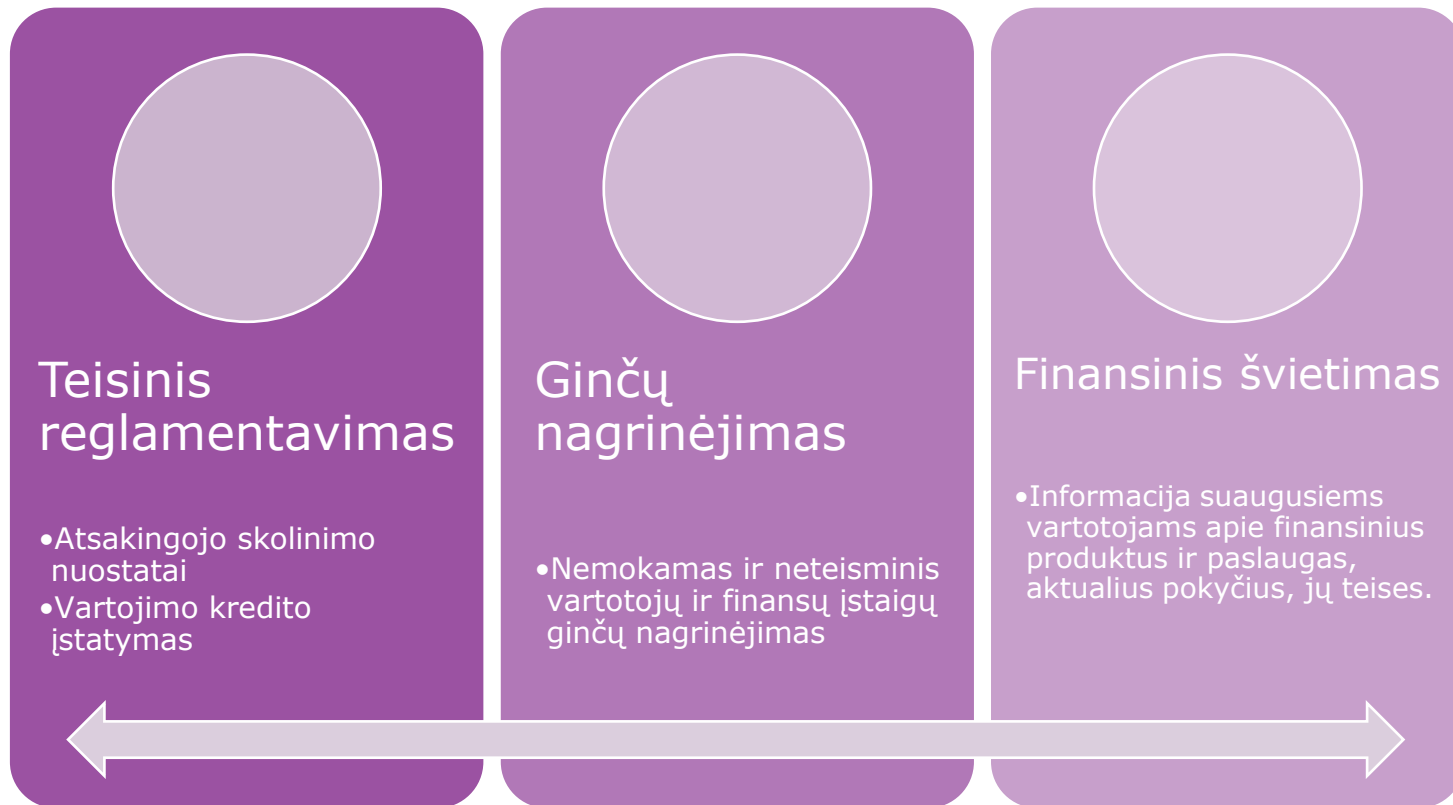
▶ Žaliosios investicijos gali būti lėčiau atsiperkančios

Lietuvos bankas pasirengęs bendradarbiauti šalinant kliūtis žaliųjų finansų plėtrai Lietuvoje

Finansinis raštingumas

Finansinio raštingumas: trys veikimo būdai

Istorinė perspektyva

Finansinio raštingumo lygis – silpni vidutiniokai:

- Geri įgūdžiai – taupymo, biudžeto planavimo
- Silpni įgūdžiai – ilgalaikio taupymo ir investavimo; finansinių paslaugų naudojimo

2012-2016 m.

Tikslinė grupė: vaikai
ir jaunimas;

Siekis: sutelkti
institucijas
esminiam pokyčiui

2017-2022 m.

Tikslinė grupė:
suaugę gyventojai;

Siekis: racionalus
finansinių produktų
vartojimas

Vyksta
diskusijos

Suaugusiųjų švietimas

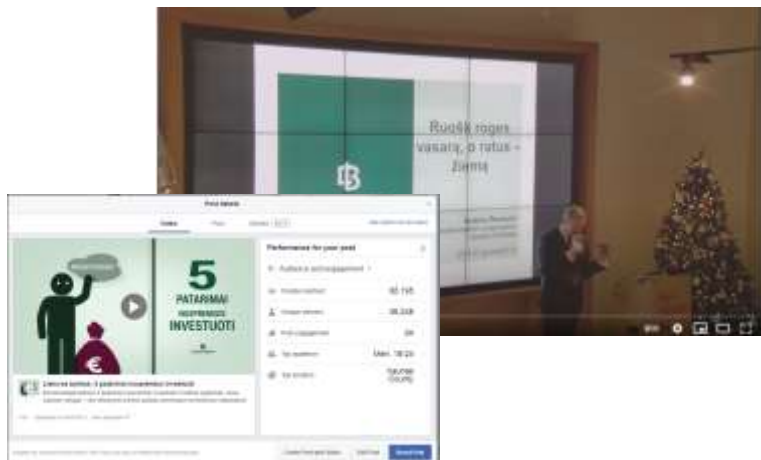

Asmeninių finansų gidas

2017-2020: būsto paskolos, pokyčiai II pensijų pakopoje, investavimas

2021 – investavimas (verslui ir vartotojams)

Kas toliau?

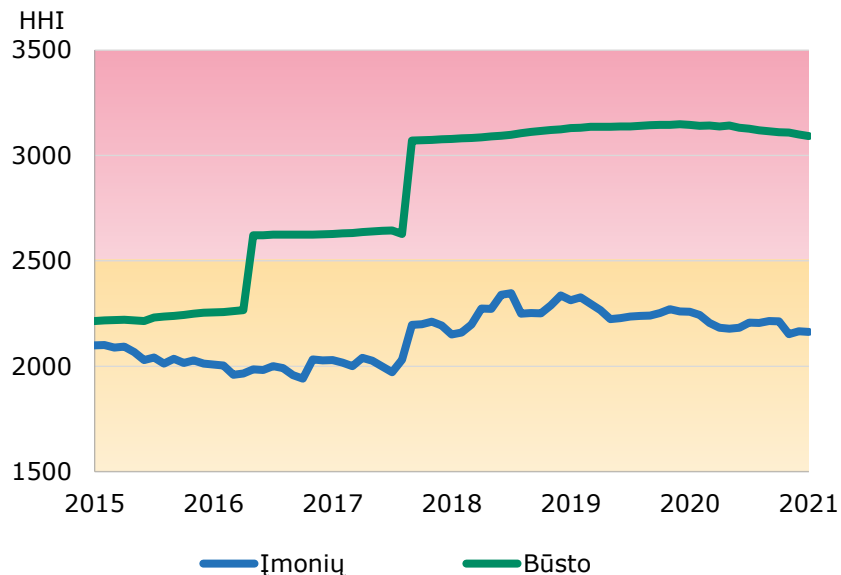
- Vyksta **diskusija** dėl tolesnės finansinio švietimo krypties;
- Kelios užuominos:
 - **Tikslinė grupė – 18+;**
 - **Prioritetinės temos** – finansiniai produktai ir paslaugos, pokyčiai produktų grupėse (pvz., investavimas, draudimas);
 - **Aktyvesnė partnerystė:** sieksime įtraukti partnerius – rinkos dalyvius, finansinių paslaugų vartotojus.
- Partnerių įsitraukimas, idėjos, pasiūlymai – **laukiami.**

Konkurencijos būklė bankininkystės sektoriuje

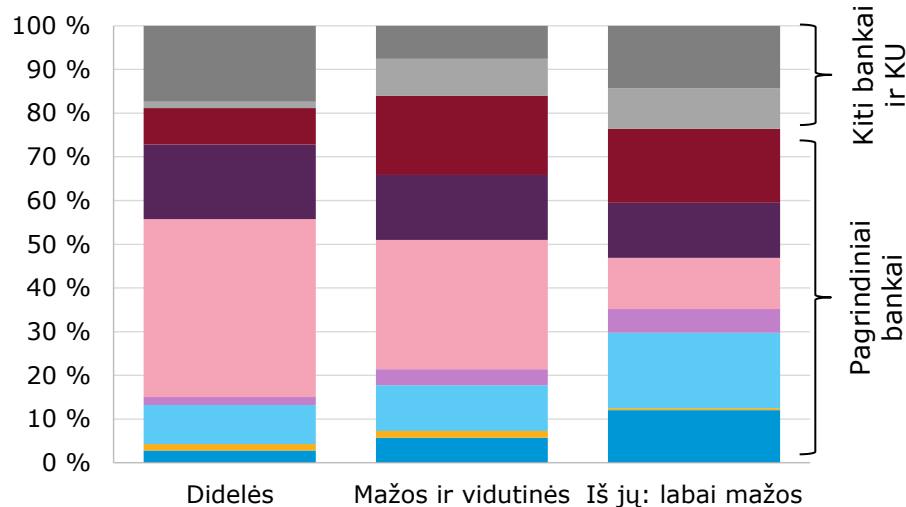
Koncentracija bankų sektoriuje yra aukšta, tačiau skolinant nedidelėms įmonėms ji – mažesnė

Koncentracijos indeksai pagal kredito įstaigų paskolų portfelius

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Kredito įstaigų dalys skolinant įmonėms pagal dydį

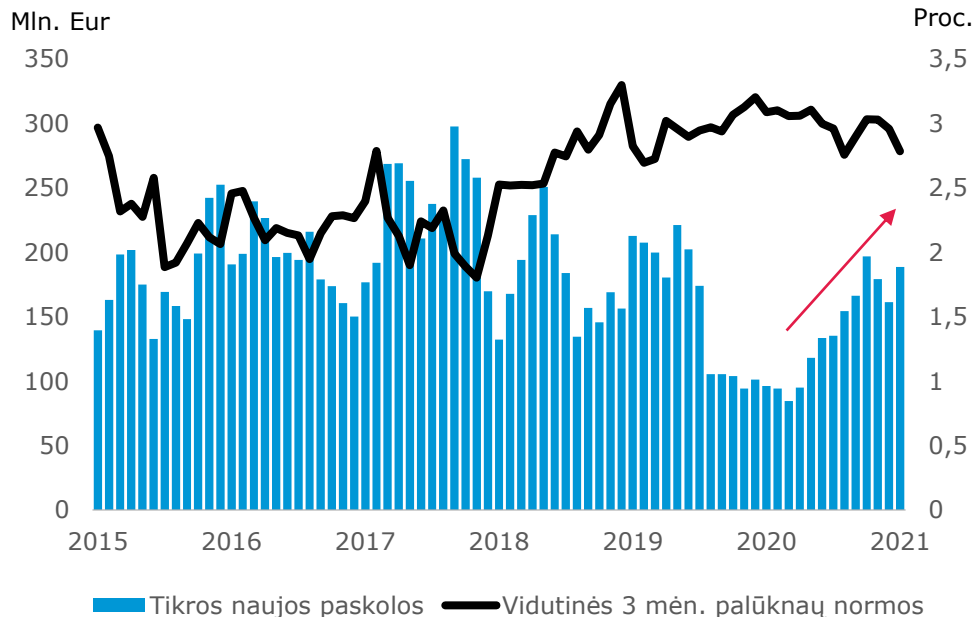
Šaltinis: Lietuvos bankas.

Pastaba: Spalvos žymi skirtingų kredito įstaigų skolinimo srauto dalių vidurkius 2018-2019 m.

Po sąstingio skolinimas įmonėms vėl spartėja

Paskolų įmonėms srautas ir palūkanų normos

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2018-2019 m. mažėjant skolinimo srautams ir konkurencijai buvo stebimas palūkanų normų įmonėms augimas

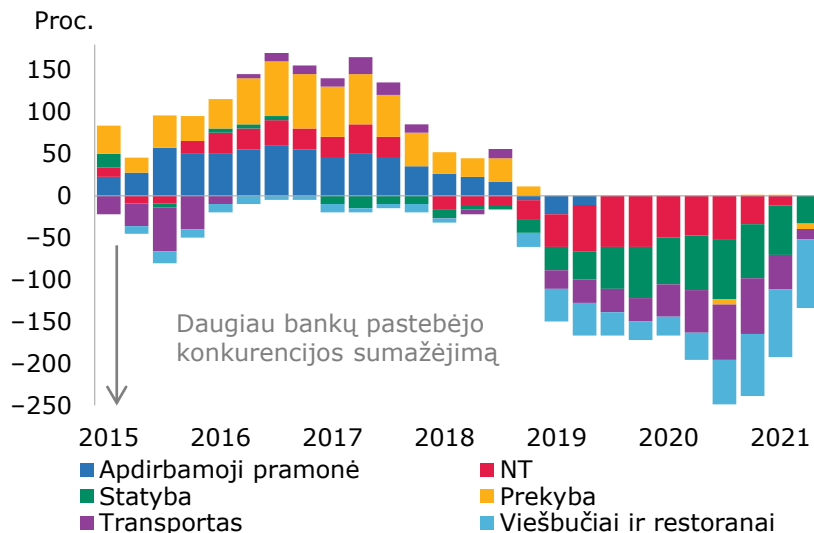
Nuo 2019 m. palūkanų normos nebeauga ir vyrauja apie 3 proc.

Prasidėjus pandemijai skolinimo srautas dar labiau traukėsi, daugiausia dėl sumažėjusio įmonių poreikio skolintis

Nuo 2020 m. vidurio skolinimas įmonėms vėl paspartėjo. Stebimas ir konkurencijos didėjimas bei palūkanų normų mažėjimas kai kuriuose bankuose

Nuo 2018 m. bankai prasčiau vertino įmonių būklės perspektyvas ir vangiau skolino kai kuriems sektoriams

Bankų apklausa: konkurencijos dėl skolinimo įmonėms pokyčiai

Šaltinis: Lietuvos bankas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: bankų, kurie jautė konkurencijos didėjimą, ir bankų, kurie jautė konkurencijos mažėjimą, dalių skirtumas. Dviejų ketvirčių vidurkiai.

Nuo 2018 m. buvo stebima konkurencijos dėl skolinimo daugumos veiklų įmonėms mažėjimo tendencija, ypač skolinant NT, statybos ir transporto įmonėms

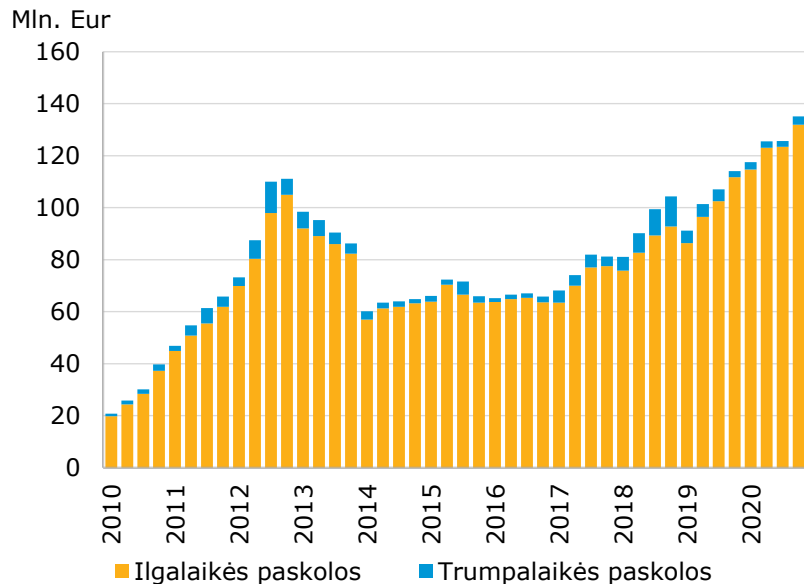
Tuo laikotarpiu viešojoje erdvėje buvo nerimaujama dėl prekybos karų, Mobilumo paketo, lėtėsi augimo ir galimos NT rinkos korekcijos

Naujausi duomenys rodo, kad konkurencija dėl skolinimo įmonėms iš esmės nebemažėja. Išsiskiria tik viešbučių ir restoranų sektorius, kuriam pandemijos metu bankai skolina atsargiau

Traukiantis bankų paskolų portfeliui, sparčiau skolino kitos finansų įstaigos

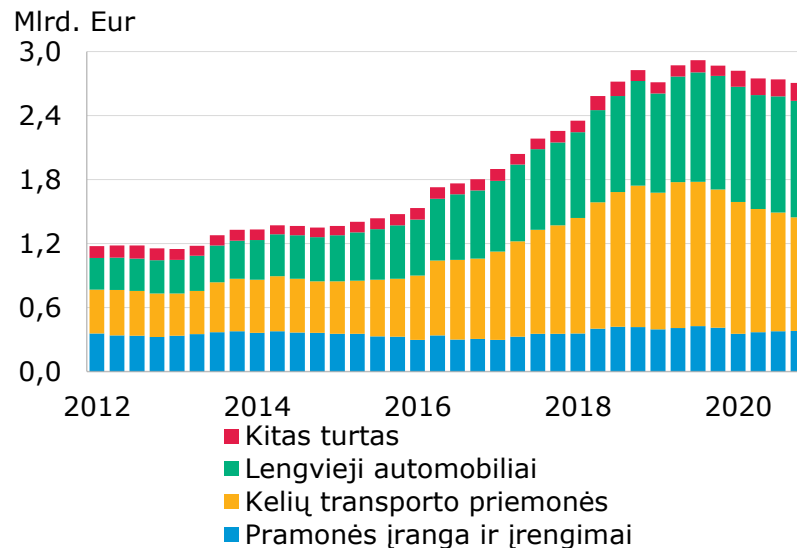

Kredito unijų paskolų portfelis įmonėms pagal trukmę

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Lizingo portfelis

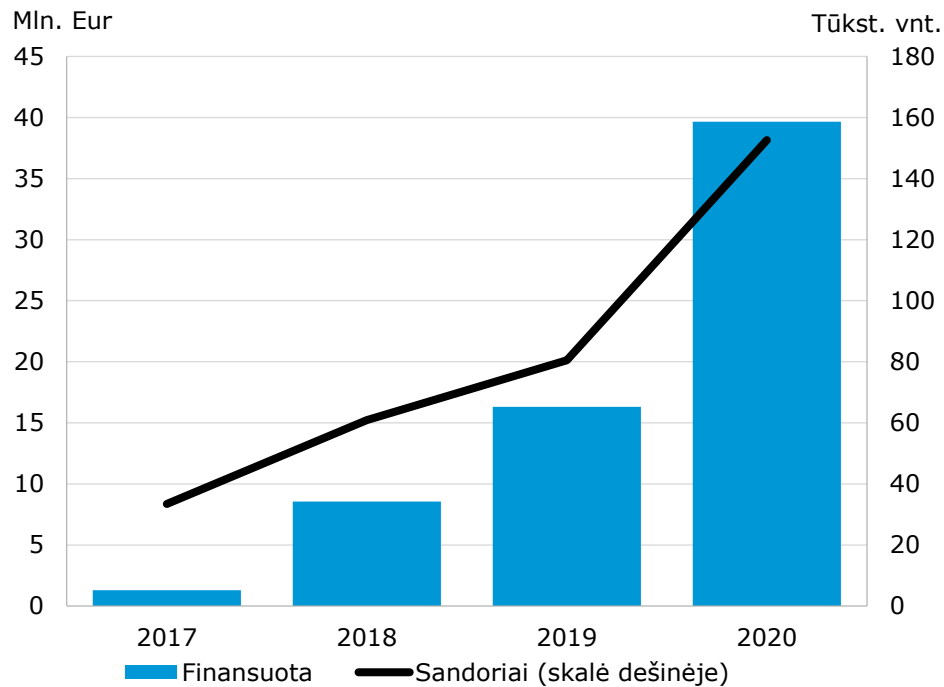

Šaltiniai: Lietuvos bankų asociacija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Verslo susidomėjimas alternatyviais finansavimo šaltiniais auga

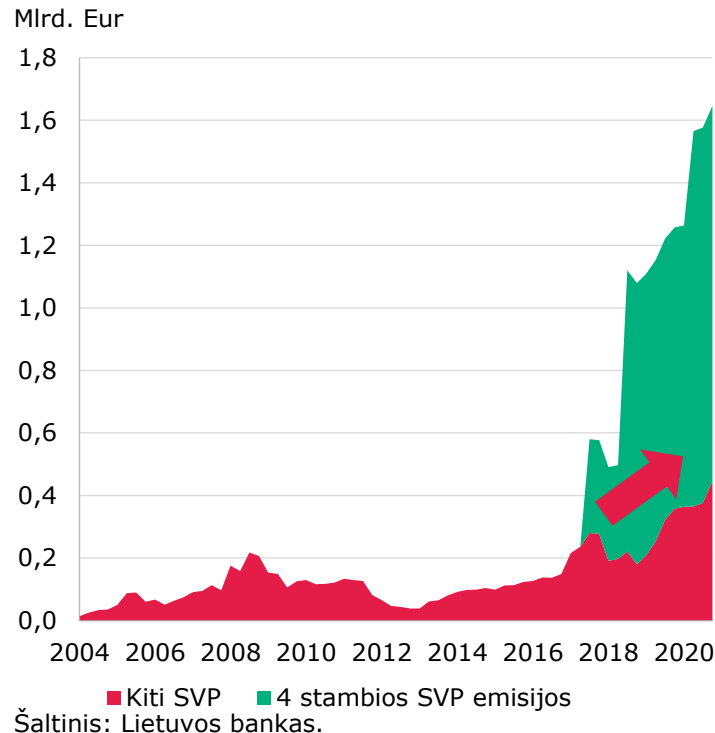

Sutelktinio finansavimo platformų sandorių skaičius ir finansavimo srautas

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Lietuvos įmonių įsipareigojimai SVP

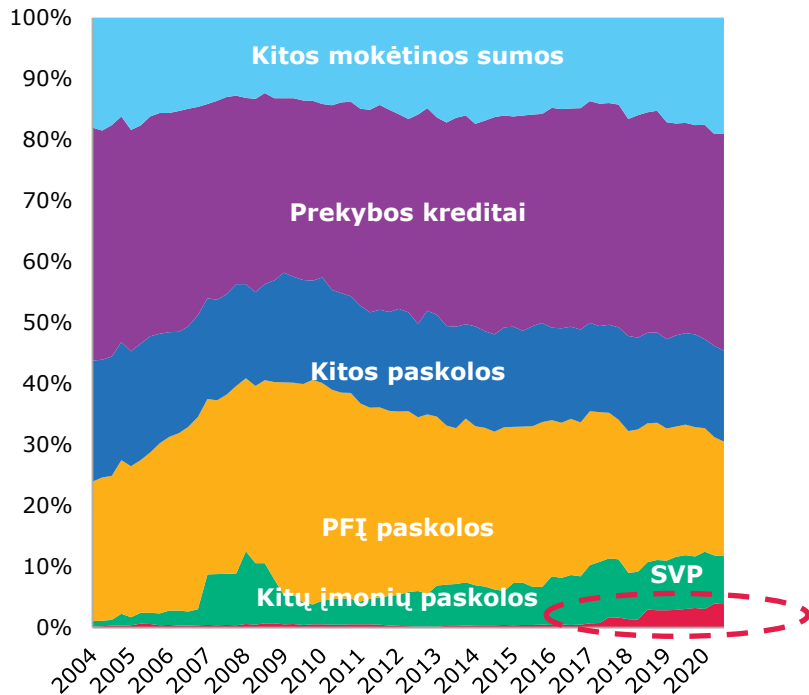

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Lietuvos įmonės gerokai mažiau skolinasi paskolomis ir SVP, ir gerokai daugiau prekybos kreditais

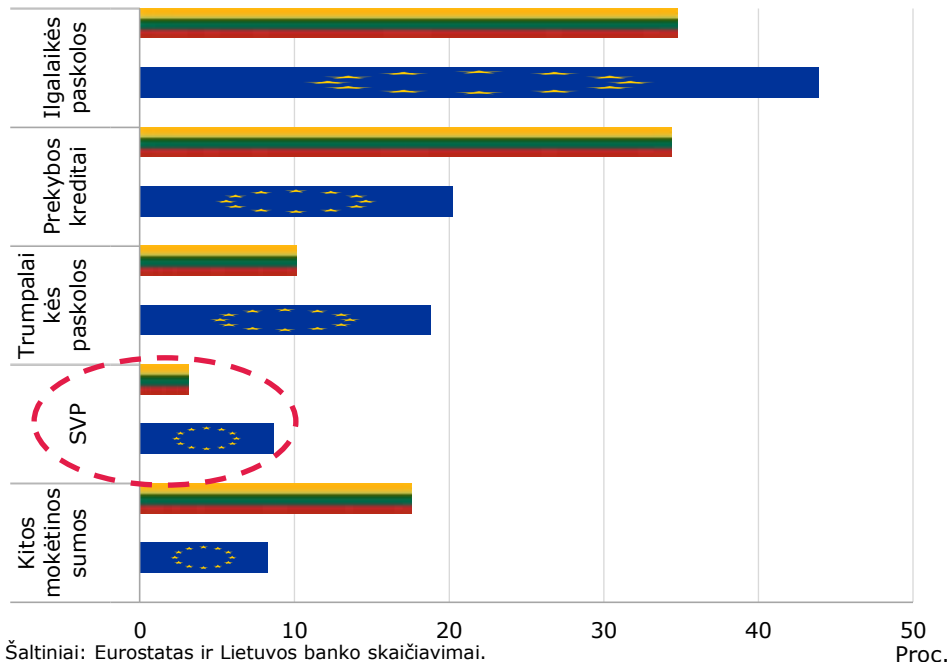

Įmonių įsipareigojimų struktūra

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Lietuvos ir ES įmonių įsipareigojimų dalis pagal rūšį nuo įsipareigojimų

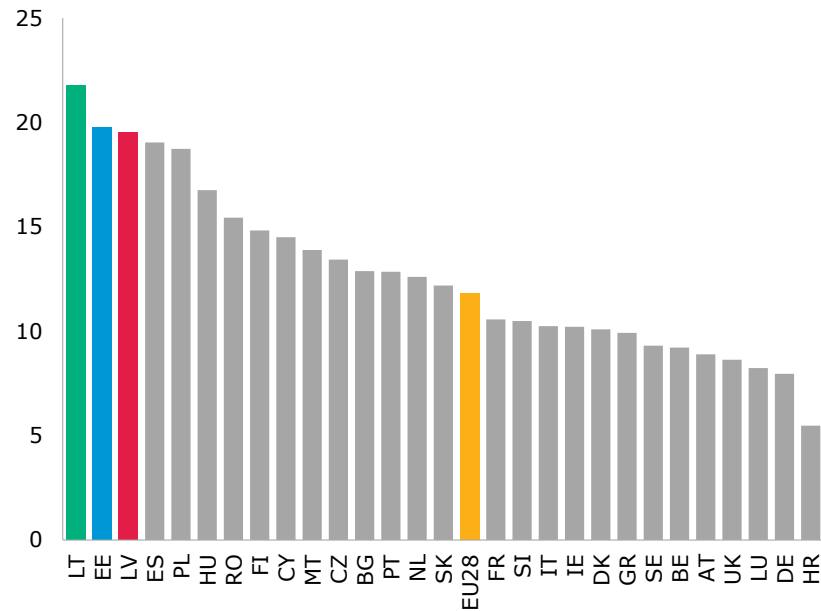
Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.
Pastaba: palyginti su visais įsipareigojimais.

Iššūkiai: nepakankamas užstatas, žinių, informacijos, apskaitos tvarkymo trūkumai

SVV apklausa: nepakankamas užstatas ar garantija labiausiai trukdo siekiant išorinio finansavimo

Proc.

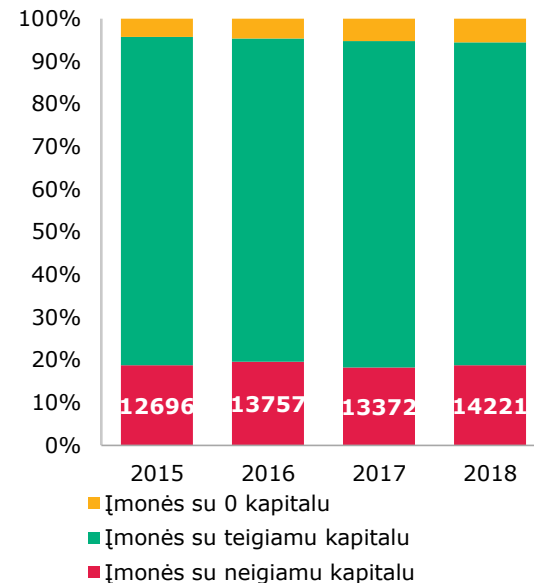
Šaltinis: EK SAFE.

SVV apklausa: įmonių dalis, nesiskolinusi dėl didelio popierizmo

Šaltinis: EK SAFE.

Įmonių, veikiančių su neigiamu kapitalu dalis Lietuvoje

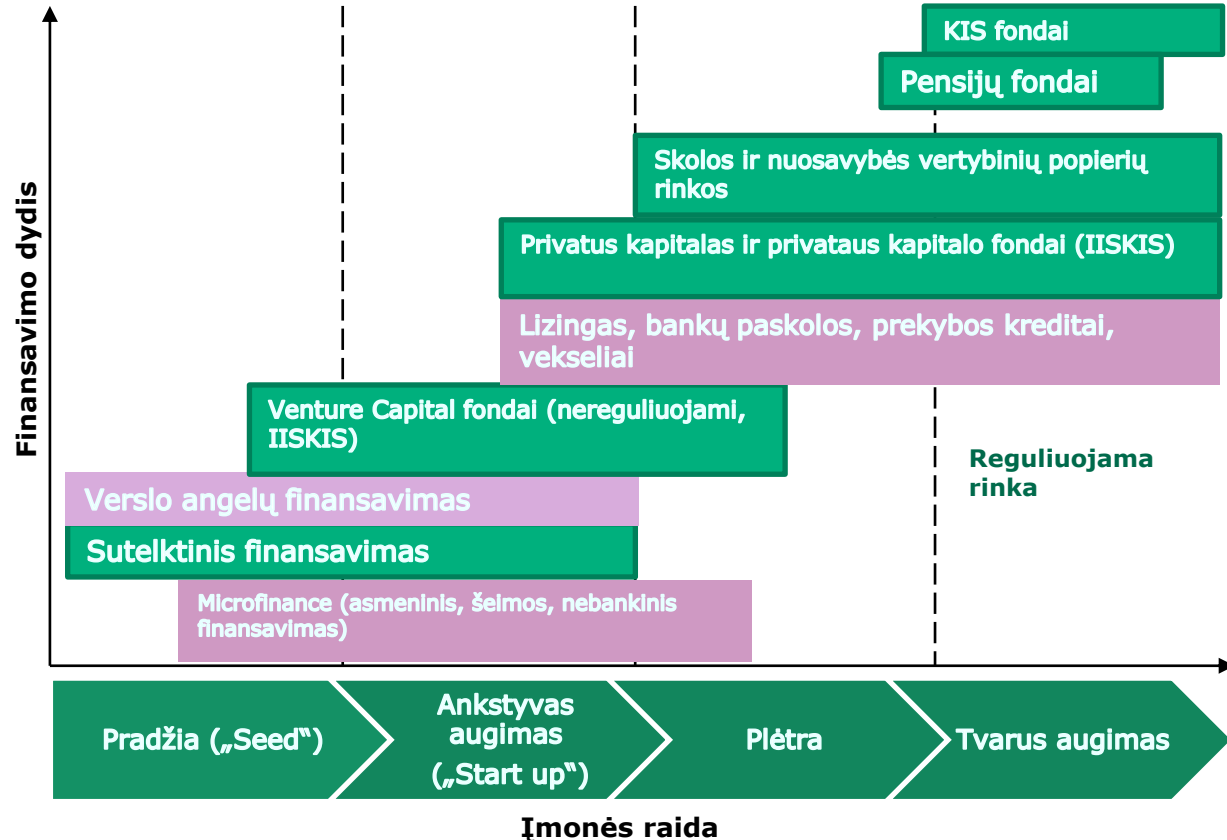

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Kapitalo rinkos plėtra

Kapitalo rinkos plėtros sprendimai

LB inicijuoti/LB dalyvaujant priimti sprendimai

- Viešas UAB obligacijų platinimas
- Aiškūs reikalavimai neviešam VP siūlymui
- Galimybė listinguoti valstybės valdomas įmones
- Obligacijų savininkų interesų gynimo mechanizmas
- STO gairės
- Galimybė bendrovėms neatlygintinai suteikti akcijų savo darbuotojams
- Sutelktinio finansavimo reguliavimas
- Mokesčių pakeitimai akcijomis skatinant vadovus ir darbuotojus
- VIVA pagalba verslui per VP supirkimą

Tvari kapitalo rinkos plėtra

–

vienas iš LB strategijos tikslų 2021-2024

+25%

Reguliuojamos rinkos ir
daugiašalės prekybos sistemos
augimas

+50%

+50%

Sutelktinio finansavimo rinkos
augimas

+75%

Bendrovių išleidusių obligacijų
emisijas (vidutinio skaičiaus
didėjimas)

Vartotojų pasitenkinimo
finansinėmis paslaugomis
augimas (2022-2025 m.)

III PPF

Pensijų fondų rinkos augimas
(2021-2025)

+20%

+20%

KIS rinkos augimas

Veiksmų planas: 2021-2024

2021 m

- FRD ir investuotojų apklausos: išvados ir **priemonių planas**;
- **Kapitalo rinkos tarybos steigimas** (esant poreikiui);
- **Kolektyvinio investavimo rinkos forumas** - platforma efektyvinti dialogą tarp dalyvių ir institucijų;
- **ES sutelktinio finansavimo reguliavimo įsigaliojimas** - galimybė pritraukti ES investuotojų lėšas;
- Kitų teisėkūros iniciatyvų įgyvendinimas

2022-2024 m.

- **Teisėkūros** iniciatyvos
- Kitų plane numatytų priemonių įgyvendinimas (informacijos sklaida, bendri projektai su kitomis institucijomis)

- CMU priemonių įgyvendinimas – **siekti lengvesnio režimo** ten, kur įmanoma

- Dalyvauti ir palaikyti **naujo ABI projekto** pagal EMCA rengimą / įgyvendinimą.

**Děkui už dėmesj!
Klausimai?**